

S.B.K.G.U.

STICHTING BEHOUD KERKELIJKE GEBOUWEN IN UTRECHT

secretariaat

kerkeland 63
3947 mv langbroek

tel.: 0343-561652 *(na 19.00 uur)*
e-mail: sbkgu@kpnmail.nl
website: www.sbkgu.nl

bank: rabobank
rek.nr.: 33.59.43.977

NIEUWSBRIEF 2014

1. Inleiding

Middels deze nieuwsbrief vragen wij u aandacht voor wet- en regelgeving, vergunningen, gebruiksvoorschriften voor kerken, verenigingsgebouwen, multifunctionele gebouwen en pastorieën. Met name voor het beheer c.q. onderhoud die onder verantwoordelijkheid staan van het colleges van kerkrentmeesters. Voor de instandhouding, nieuwbouw/verbouw, verbetering, herbestemming of veiligheid, benoemde bouwwerken, zijn er mogelijkheden tot het uitbrengen van adviezen. Ook de beoordeling van uitgebrachte offertes, prijsaanbiedingen of adviezen behoren tot de mogelijkheden. Met name voor monumenten is het van belang dat er afstemming plaats vindt tussen functionele gebruiksruimte(n) en inrichting. Aandacht voor een verantwoord advies met betrekking onderhoud/wijziging/vernieuwing van orgels is een pré. Onze Stichting Behoud Kerkelijke Gebouwen Utrecht (SBKGU) heeft kennis, inzicht en ervaring in het beoordelen van genoemde onderdelen. De SBKGU is beschikbaar voor plaatselijke kerkelijke gemeenten.

Monumenten

2. Soorten monumenten

Er is een onderscheid in gebouwen die zijn aangewezen als monument. Een drietal overheidsinstellingen kan een gebouw aanwijzen tot monument, elk een afzonderlijk criterium, namelijk:

- de rijksoverheid, dan spreekt men over Rijksmonumenten;
- de provinciale overheid, dan spreekt men over Provinciale monumenten; en
- de gemeentelijke overheid, dan spreekt men over Gemeentelijke monumenten.

De Rijksmonumenten vallen onder de Monumentenwet 1988. Hierin is o.m. vastgelegd: monumentale waarden, bescherming, handhaving, instandhouding, vergunningstelsel en subsidiestelsel. De toetsing is voor alle aangewezen Rijksmonumenten hetzelfde.

In het monumentenregister is de **redengevende omschrijving van het beschermde monument of onderdeel** vastgelegd. Elk monument heeft een eigen monumentennummer.

Provinciale monumenten zijn monumenten die door het Provinciaal bestuur zijn aangewezen. In de vaststelling zijn de beschermwaardigheid in een besluit verwoord. Het Provinciaal bestuur hanteert zijn eigen vastgestelde criterium. De hoogte van de subsidie, zo die er mocht zijn, is per provincie verschillend. Het is belangrijk hier navraag naar te doen.

Gemeentelijke monumenten zijn monumenten die door het Gemeentebestuur zijn aangewezen. Veelal zijn deze monumenten gelegen in een vastgesteld Beschermd Stads- en Dorpsgezicht. De beschermwaardigheid is in het genomen raadsbesluit vastgelegd. Over de mogelijkheden tot het verkrijgen van subsidie is het raadzaam de gemeentelijke subsidieverordening te raadplegen. Niet elke gemeente verleent subsidie.

3. Subsidies

Instandhouding: Tijdig onderhoud kan een dure en ingrijpende restauratie voorkomen. Daarom stimuleert de overheid eigenaren van rijksmonumenten tot planmatig onderhoud. Wanneer u eigenaar/beheerder bent van een rijksmonument kunt u subsidie aanvragen om het monument in stand te houden.

Subsidieregeling Instandhouding Monumenten, afgekort SIM 2014

Hiervoor is de regeling van 2013 ongewijzigd van kracht.

Bij gebouwde monumenten is het maximumbedrag aan subsidiabele kosten vanaf 2013 gebaseerd op de herbouwwaarde. De herbouwwaarde is te vinden op de polis of de offerte van de verzekeraar.

De subsidie is van 1 februari tot en met 31 maart 2014 digitaal aan te vragen op subsidie.monumenten.nl. Uiteraard kunt u ook nog steeds de aanvraagformulieren downloaden op www.cultureelerfgoed.nl.

Maatwerk maximumbedrag aan subsidiabele kosten.

Hoe groter en rijker gedecoreerd een gebouw is, des te hoger deze waarde is. In beginsel is een investering gelijk aan 0,5% van de herbouwwaarde per jaar voldoende voor sober onderhoud. Over een periode van zes jaar (standaardperiode voor een onderhoudsplan) is dat 3%. De eigenaar betaalt de helft zelf. De onderhoudssubsidie bedraagt dus maximaal 1,5% van de herbouwwaarde.

Voorrang

1. Als eerste wordt subsidie verleend voor rijksmonumenten deel uitmakend van een werelderfgoed, omdat het Rijk hiervoor een speciale verantwoordelijkheid heeft.
2. Daarna krijgen aangewezen professionele organisaties voor monumentenbehoud voorrang, omdat zij het op professionele wijze in stand houden van een groot monumentenbezit als hoofdactiviteit hebben en ze daarin een voorbeeldfunctie vervullen. Zij krijgen ook meer ruimte om de subsidie naar eigen inzicht te verdelen over hun monumentenbestand.
3. Het overige budget wordt verdeeld over grote en kleine objecten: 25% is bestemd voor monumenten met een herbouwwaarde boven de € 8,3 miljoen of subsidiabele kosten van meer dan € 250.000, en 75% voor de groep kleinere monumenten. Overstijgt de totale subsidievraag het beschikbare budget, dan krijgen aanvragen met de laagste begroting binnen de desbetreffende groep voorrang.

Uitgangspunten prioritering

De SIM-subsidie is bedoeld voor meerjarig onderhoud en incidenteel herstel.

Kerken in gebruik

Vanaf 2013 wordt alleen onderhoudssubsidie verleend voor kerkgebouwen die in de zesjarige onderhoudsperiode bestendig in gebruik zijn voor religieuze of andere functies.

Ingrijpende restauraties

Voor ingrijpende restauraties en grootschalige plannen zijn de financieringsmogelijkheden in 2012 gewijzigd. Eigenaren kunnen voor dergelijke restauraties dan:

- Een beroep doen op de Restauratiefondsplus-hypotheek, De Restauratiefondsplus-hypotheek is een annuïteitenlening. Het is een lening met een lage rente: 5% onder de marktrente (met een minimum van 1,5%). U vraagt een Restauratiefondsplus-hypotheek aan bij het Restauratiefonds.
- Via de provincie een restauratiesubsidie aanvragen

Herbestemming

Door ontkerkelijking, krimp en andere factoren dreigt leegstand en verval voor monumentale kerkelijke gebouwen. Met de "Subsidieregeling stimulering herbestemming monumenten" bevordert de rijksoverheid een nieuw gebruik.

Met de nieuwe subsidieregeling wil de Staatssecretaris initiatiefnemers stimuleren en een steuntje in de rug geven om onderzoek te doen voor een herbestemmingsplan. Subsidie is bestemd voor het doen van onderzoek naar haalbaarheid van herbestemming. Er is een bijdrage van de overheid beschikbaar voor het opstellen van een plan om het monument provisorisch wind -en waterdicht te maken. Dit ter voorkoming van verder verval.

Om een dreigend verval van een monumentaal pand te voorkomen en te werken aan een succesvolle herbestemming gaat veel tijd heen. De materie is vaak complex en tijdrovend.

De Minister van OCW stelt structureel per jaar € 3,4 miljoen beschikbaar voor "Stimulering herbestemming monumenten". Hiervan is € 0,7 miljoen bestemd voor wind -en waterdicht maken van de monumenten en € 2,7 miljoen voor haalbaarheidsonderzoeken.

Vervolgens is de regeling ook bedoeld voor gebouwen die zich moeilijk lenen voor een andere functie na de herbestemming.

Wilt u weten of u ook aanspraak kunt maken op de subsidieregeling voor herbestemming en hoe dat in zijn werk gaat? Op de website monumenten.nl vindt u alle [praktische informatie over de Subsidieregeling Stimulering herbestemming monumenten](#) overzichtelijk bij elkaar.

Kerken Nevenfunctie-lening

De Kerken Nevenfunctie-lening is een financiering van Nationaal Restauratiefonds. Hiermee kunnen de aanpassingen worden gefinancierd die het mogelijk maken om uw kerkgebouw naast de eredienst te gebruiken voor andere activiteiten. U kunt hierbij denken aan sanitaire voorzieningen, verwarming of een pantry. Met deze activiteiten kan uw kerk extra inkomsten genereren. U leest hier meer informatie over de voordelen, mogelijkheden en voorwaarden.

Wat is een Kerken Nevenfunctie-lening;

Een Kerken Nevenfunctie-lening is een annuïteitenlening met een aantrekkelijke lage rente. De lening bedraagt maximaal 50.000 euro en heeft een looptijd van maximaal 15 jaar.

Wanneer komt u in aanmerking?

- Uw kerk is een rijksmonument
- Uw kerk is primair in gebruik voor de eredienst
- U heeft een duidelijke visie op het multifunctioneel gebruik van uw kerk
- De werkzaamheden verruimen de van gebruiksmogelijkheden van uw kerk
- De werkzaamheden zijn nog niet gestart als de lening wordt afgesloten.

De voordelen op een rij

- U krijgt een lage rente. Deze ligt 5% onder de marktrente en is minstens 1,5%.
- Door de annuïteitenlening bent u aan het einde van de looptijd zeker dat de lening is afgelost.

Cultuurfonds

Er zijn diverse Provincies waar mogelijkheden zijn om subsidie aan te vragen. Het is raadzaam om per provincie waarin het monumentale gebouw is gelegen daarover in contact te treden met het Provincieafdeling cultuur. Verder zijn er mogelijkheden tot het verkrijgen van subsidie bij instellingen die het monumentenbeleid in de statuten hebben opgenomen.

Van gemeenten zijn geen gegevens bekend die een bijdrage leveren of aanvullend subsidie verstrekken, maar een vraag hierover stellen is aan te bevelen. De SKG heeft een lijst met subsidiënten die geraadpleegd kan worden.

Minder vergunningen voor monumenten vanaf 2012

Met ingang van 1 januari 2012 is voor minder activiteiten/werkzaamheden aan monumenten een vergunning verplicht. Dat geldt voor:

- Gewoon onderhoud waarbij het uiterlijk van het rijksmonument niet wijzigt en voor in pandige wijzigingen aan onderdelen zonder monumentale waarde.

- De activiteit/werkzaamheden die in de *Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)* als 'bouwen van een bouwwerk' omschreven staat. Dit is in meer gevallen vergunningsvrij. Het gaat daarbij om bepaalde bouwactiviteiten/werkzaamheden in, aan, op of bij gemeentelijke, provinciale en rijksmonumenten, mits die plaats vinden aan onderdelen zonder monumentale waarden.
- De bepaalde bouwactiviteit/werkzaamheid gelegen is in rijksbeschermd stads-en dorpsgezichten aan achtergevels of op achtererven.

Voor volledige informatie zie Besluit/Regeling Subsidie Instandhouding monumenten 2013. Info Desk, Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. www.cultureelerfgoed.nl

Monumentenstop

Bouwwerken, gebouwd voor 1940 zullen niet meer op de monumentenlijst worden toegevoegd. Bouwwerken van na 1945, de wederopbouwperiode, kunnen mogelijk wel voor toevoeging/vermelding op de monumentenlijst in aanmerking komen.

Ontkoppeling van het monumentenregister

Het monumentenregister is in 1961 ingesteld om de ligging van de beschermde monumenten te bepalen en deze te kunnen onderscheiden ten opzichte van de omliggende objecten. De evaluatie heeft aangetoond dat het register niet geschikt is om een subsidieregeling daarop te baseren. Er staan in het register kerken en torens en pastorieën b.v. op 1 monumentnummer. Er zijn ook gevallen bekend waarin er voor elk onderdeel een apart monumentnummer is. Deze ongelijkheid is ongewenst. Om het probleem op te lossen is de eis vervallen van 1 aanvraag per beschermd monument. De bedoeling is om, net als in voorgaande restauratieregelingen, de aanvrager zelf te laten bepalen voor welke bouwkundige eenheid of eenheden, dit zijn zelfstandige onderdelen, subsidie wordt aangevraagd. De eigenaar staat dus nu centraal.

Bijzondere regels voor kerken

Wanneer sprake is van een kerkelijk monument geldt een bijzondere regel. Wanneer wezenlijke belangen van het belijden van de godsdienst of levensbeschouwing in het geding zijn, zal pas een beslissing over de vergunning genomen worden na overeenstemming met de eigenaar (artikel 18) van de monumentenwet. Voor meer informatie hierover zie: www.cultureelerfgoed.nl.

Rijksinspectie Monumentenzorg (RIM)

In februari 2005 is de Rijksinspectie Monumentenzorg ingesteld. In verschillende gemeenten zijn er pilots geweest. De inspectie vindt plaats door de RCE. Onderzoek vindt plaats bij Provincie, Gemeenten, architecten en eigenaren van Rijksmonumenten.

Doel van de inspectie is na te gaan of:

- de monumenten zorgvuldig in stand worden gehouden;
- dit proces zorgvuldig en doelmatig gebeurt; en
- de zorg voor de monumenten verzekerd is.

De inspectie vraagt stukken op, zal gesprekken voeren en bezoekt de locatie. Van elke inspectie wordt een verslag gemaakt met een oordeel en aanbeveling.

Beschikkingen Brim

Maandag 9 december 2013 zijn de SIM (Brim)-beschikkingen bekend gemaakt.

De afhandeling van de categorieën zijn als volgt:

- objecten gelegen in of aangewezen als werelderfgoed
- objecten van aangewezen professionele organisaties voor monumentenbehoud, (gebouwd en groene monumenten)
- groene monumenten
- archeologische monumenten
- gebouwde monumenten met een herbouwwaarde van € 8.3 miljoen en hoger.

In week 50 van 2013 zijn alle beschikkingen voor gebouwde monumenten van minder dan € 8.3 milj. verstuurd.

Monumenten eigenaren van wie de aanvraag op grond van te weinig budget moest worden afgewezen, kunnen hun aanvraag voor de periode 2015-2020 van 1 februari t/m 31 maart 2014

indienen. De vertraging in de berichtgeving door de RCE heeft geen gevolgen voor de bevoorschotting en staat gepland voor half februari 2014.

Voor vragen over een beschikking kunt u terecht via de E-mail info@cultuureerfgoed.nl of telefonisch 033-4217456.

Verdeelsleutel gebouwde en groene monumenten

- 75% toegekend voor objecten met een herbouwwaarde van minder dan € 8.3 milj.
- 25% toegekend voor objecten met een herbouwwaarde van meer dan € 8.3 milj.

Verdeling van het budget van € 48,5 milj:

Gebouwde monumenten	€ 42,7 milj:
Groene monumenten	€ 5,0 milj:
Archeologische monumenten	€ 0,8 milj:

Voor een uitgebreide verdeling van de subsidiegelden zie hiervoor info@cultuureerfgoed.nl.

Monumentenwet 1988

Het juridische kader voor de monumentenzorg wordt gevormd door de Monumentenwet 1988. Het is van uitzonderlijk belang kennis van de Monumentenwet 1988 te hebben of daarover te kunnen beschikken. Voorkom, indien mogelijk, procedures zodat vooral een vlotte afhandeling kan plaats vinden. Informeer vooraf naar de mogelijkheden bij de daarvoor bevoegde instantie.

Wanneer een instandhoudingplan wordt ingediend en daarover goedkeuring wordt ontvangen, kunnen daarin vergunning plichtige werkzaamheden opgenomen zijn.

Voor het restaureren van een monument zijn twee vergunningen nodig, namelijk een omgevingsvergunning en monumentenvergunning. Alle wijzigingen/verbouwingen aan een monument zijn vergunning plichtig. Een omgevingsvergunning wordt verleend na het afgeven van een monumentenvergunning. Onderhoud aan een monument is niet vergunning plichtig. Een melding dat er onderhoud zal plaats vinden, is voor een juiste en goede verstandhouding op zijn plaats.

Onderhoud

Goed en planmatig onderhoud is een eerste aanzet voor het instandhouden van een monument. Nodig is het jaarlijks een grondige inspectie te laten plaatsvinden. De conclusies en aanbevelingen worden vastgelegd in een rapport.

Er zijn diverse onduidelijkheden over wat onderhoud c.q. restauratie is, overleg met de REC/Gemeente/Provincie is daarbij gewenst.

Het is voor allen van belang dat er een grondige inspectie van de bouwkundige staat van het bouwwerk aanwezig is. Het inspectierapport is een onderlegger voor het goed en juist opstellen van een planmatig onderhoudsplan/restauratieplan. Er zijn landelijk diverse organisaties die hierin zijn gespecialiseerd.

Voor een uitgebreide toelichting op de subsidies en draagvlakverbreding zie hiervoor het artikel in Kerkbeheer van november 2013, pagina 383.

5. Bouwbesluit

Kernpunten in het Bouwbesluit zijn: veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinig, enz. De uitgangspunten zijn vastgelegd in Bouwregelgeving en voorschriften. De formulering in de Bouwregelgeving en voorschriften is als prestatie-eis opgenomen. De prestatie-eis is een gekwantificeerde grenswaarde waarvoor in het Bouwbesluit een bepalingsmethode gegeven is. Indien opdrachten versterkt worden, is het belangrijk deze uitgangspunten in de opdracht naar adviseur, architect, aannemer te benoemen en schriftelijk in de opdracht te vermelden.

Voor informatie kan men de website www.rijksoverheid.nl/bouwbesluit raadplegen.

Welstandstoezicht

Gemeenten hoeven bij het beoordelen van bouwplannen geen advies meer te vragen aan een welstandsc commissie. Het mag wel, maar hoeft niet. Wanneer gemeenten welstandsbeleid voeren is

een welstandsnota verplicht als toetsingskader. De beoordeling van het bouwplan mag dus in het vervolg ook door de bouwplantoetser.

6. Overige aandachtspunten

Brandpreventiebeleid

In het najaar van 2008 (1 november) is het Nieuwe Besluit brandveilig gebruik bouwwerken (Gebruiksbesluit) in werking getreden.
Voor extra informatie zie: www.vrom.nl

De VKB heeft, in samenwerking de landelijke Netwerk Brandpreventie (LNB) van de (NVBR) aan een brochure met als titel "Veiligheid in kerkgebouwen" samengesteld. Bij deze brochure is een uitgebreide Checklist gevoegd. Voor meer informatie hierover kan men contact opnemen met de VKB.
www.kerkrentmeester.nl.

Wet Waardering Onroerende Zaakbelasting

Met ingang van 1 januari 2005 (zie "Kerkbeheer" van juni 2005) is een aantal verbeteringen aangebracht dat moet leiden tot een grotere doelmatigheid. Eén van die wijzigingen is dat een aantal objecten is vrijgesteld van de Onroerende Zaakbelasting (OZB). Ook kerkgebouwen vallen hieronder. Het is zaak om tijdig te reageren op publicaties wanneer gemeenten voor een bepaalde wijk "baatbelasting" willen heffen.

Waterschapslasten

Alle Waterschappen hebben een eigen omslagmethodiek en -grondslag voor de berekening van de aanslagen. De Waterschappen zijn gebonden aan de tariefvaststelling door de Verenigde vergadering. Het tarief is afgeleid van een kosten-baten analyse, gebouwd en ongebouwd. Alle Waterschappen verstrekken informatie over de tarieven. Voorstellen tot wijzigingen door de Algemene Vergadering worden vooraf in een plaatselijk verschijnend streek-of dagblad gepubliceerd. Laat u voortijdig informeren.

Energie

Voor kerken is de mogelijkheid aanwezig 50 pct. van de betaalde Ecotaks op geleverde energie terug te ontvangen.

Om de Ecotax terug te vragen, moet het college van kerkrentmeesters het formulier Verzoek Teruggaaf energiebelasting invullen. Dat formulier is te downloaden van de website van de Belastingdienst, www.belastingdienst.nl. Het formulier moet binnen dertien weken na afloop van de verbruiksperiode waarop de eindafrekening betrekking heeft, ingediend worden bij:

*Belastingdienst/Noord/kantoor Emmen
Antwoordnummer 615
7800 VE Emmen*

Legionella

Wanneer er voor publiek toegankelijke ruimten zijn waar de mogelijkheid aanwezig is warm water via de kraan te tappen en te consumeren er moet een risicoanalyse worden gemaakt. Van belang is dat deskundige voorlichting wordt ingewonnen. Het waterleidingbedrijf dat de distributie regelt in de regio beschikt over alle noodzakelijke informatie.

Zend- en ontvanginstallatie

Voor het plaatsen of aanbrengen van antennes voor telecommunicatie, enz. op monumentale gebouwen is een monumentenvergunning verplicht. Voor het plaatsen van zend- en ontvanginstallaties in monumentale gebouwen is eveneens een monumentenvergunning verplicht. Informatie, w.o. een modelcontract, is beschikbaar bij de VKB.

Verhuur van gebouwen

Voor de verhuur van gebouwen, kerken/verenigingsgebouwen heeft de VKB een richtlijn opgesteld. De richtlijn is te bestellen bij: VKB, postbus 176, 3300 AD Dordrecht, e-mail: info@kerkrentmeester.nl of via de website www.kerkrentmeester.nl

Tarieven

Alle kerkelijke gemeenten kunnen zich aansluiten bij onze stichting "SBKGU".

De jaarlijkse bijdrage voor donateurs is vastgesteld op € 50,- per gemeente. De donateurs van 2013 ontvangen de contributienota voor het jaar 2014 per post.

Wanneer er bouwkundige voorzieningen, restauraties, groot onderhoud, onderhoudsplannen, verbouw en/of wijzigingen van bouwkundige aard moeten plaatsvinden, kan onze SBKG uw college van advies dienen.

De eerste 3 adviesbezoeken ten behoeve van kerkelijke gemeenten, indien u als donateur aan onze stichting bent verbonden, is voor 2013 **gratis**.

Voor adviesbezoeken aan kerkelijke gemeenten die niet als donateur aan de SBKGU zijn verbonden geldt dit niet, vanaf het eerste bezoek geldt een tarief van € 50,- per bezoek vermeerderd met een vergoeding voor de reiskosten.

Indien u nog geen donateur van onze SBKG bent, dan bevelen wij u dit van harte aan, u kunt dit kenbaar maken door een mail te zenden aan het secretariaat van onze stichting.

Voor het maken van een afspraak kunt u contact opnemen met het secretariaat van de SBKGU, telefonisch te bereiken onder nr. 0343-561652, of per e-mail sbkgu@kpnmail.nl

Adreswijzigingen

Voor het verzenden van post blijven wij graag over een actueel adressenbestand beschikken.

U kunt ons daarbij helpen door bij wijziging van het adres (bv. bij een wisseling van uw secretaris) dit ook aan onze secretaris door te geven.

Graag ook de telefoon- en e-mailgegevens erbij.

E-mailadressen

Van de meeste leden hebben wij één of meer e-mailadressen.

Van enkele leden hebben wij dat nog niet kunnen achterhalen.

Indien u deze Nieuwsbrief via de post hebt ontvangen behoort u tot die groep.

Wij vragen u vriendelijk om een mail naar de secretaris sbkgu@kpnmail.nl te sturen zodat hij in het vervolg ook u de stukken per mail kan zenden.

Februari 2014